

23. Európai Szén Kerekasztal – Akcióterv a szénért Brüsszel, Európai Parlament, 2014. március 19.

Az EURACOAL¹ szervezésében dr. Christian Ehler és Bogdan Marcinkiewicz EU parlamenti képviselők által vezetett találkozó az EU parlamenti választások előtti utolsó találkozó volt.

Dr. Christian Ehler visszatekintett az elmúlt 7 év következetes munkájára. Ebben a periódusban a szén elfogadott beszédtemává vált és az Európai Parlamentben kb. 200-250 szavazatra számíthat, ahol minden évben megrendezésre kerülnek az európai szénnapok is. A szén kerekasztal résztvevőinek a száma is a kezdeti 5 főről 60-100 főre duzzadt.

Bogdan Marcinkiewicz bevezetőjében felvetette, hogy van-e közös EU energiapolitika vagy csak klíma- és energiapolitika létezik. A jelenlegi ukrán események felvetik az energiaellátás biztonságának kérdését is.

A nap fő előadója Dominique Ristori az Európai Bizottság új energiaügyi főigazgatója volt, akinek a francia nukleáris iparban vannak a gyökerei majd az EU Kutatási Központjának (JRC) kutatásaiban vett részt. Elmondása szerint az EU-ban új energia- és klímapolitika került kialakításra, ahol a versenyképesség és az energiabiztonság előre lett sorolva. Tisztában vannak azzal is, hogy az energiaiparban közép- és hosszú távú döntéseket kell megalapozni.

Az EU célul tűzte ki, hogy a CO₂ kibocsátás 2030-ra 40%-kal csökkenjen. Nyitottak atéren, hogy ezt hogyan érik el, és szeretnék, ha verseny alakulna ki. A megújuló energiaforrások kérdését újraértékelik, mivel a jelenlegi rendszer eltorzítja a piaci versenyt és költségei sincsenek kontrol alatt. Az új megközelítésben a piacnak kell érvényesülnie és kivezetésre kerülnek az ösztönzők. Az új rendszerben megszűnik a régi támogatási rendszer és feladásra kerülnek a kötelező érvényű nemzeti célok, csak az EU egészére érvényes a kitűzött 27%. Nagy hangsúlyt kap az energiahatékonyság az épületeknél, a szállításnál és a termékeknél.

Át kell tekinteni az energia nagy- és kiskereskedelmi árait is. A jövőben minden ország maga dönthet az energiaforrásainak összetétele felől, szabad a palagáz kutatása, ha egy ország úgy dönt. Fejlesztetni kívánják a nemzetközi piacokat, új hálózatok és hálózati összeköttetések épülnének regionális alapon; el kell kerülni az energiaszigeteket.

Az innováció és az innovatív technológiák nagyobb szerepet kell játszanak. A CCS (széndioxid befogás-tárolás) technológiát is el kell terjeszteni.

Pawel Smolen, az EURACOAL elnöke a lengyelek ismert álláspontját ismételte meg beszédében; eszerint a világban fokozatosan növelni kell a szenes erőművek hatásfokát. Ahol még nem érték el a 40%-ot ott ezt kell kialakítani, ahol ezt meghaladták (pl. Németország) menjenek tovább a hatásfoknövelés és a CCS területén.

A résztvevők felvetései között érdekes volt az angol parlamenti képviselő hozzászólása, miszerint a CCS rontja a hatásfokot és nem megfizethető. Egy német fel-szólaló elmondta, hogy országa Európával van körülvé-

ve, azaz jelenleg nem európai energiapolitikát folytatnak. Ez utóbbi felvetésre Ristori úr elmondta, hogy a német kormánytól magas helyen biztosították arról, hogy a jövőben ez nem így lesz.

Egy angol kutató felsorolta jelenleg futó három CCS projektet. Megnyugtató választ kapott arra, hogy ezt a technológiát a jövőben is támogatni fogja az EU.

Az Arcelor Mittal cég képviselője az energia-intenzív (az energiaigényes EU-s megfogalmazása – Szerk.) iparágak európai versenyképességi hátrányairól beszélt. Ristori úr elmondta, hogy az EU új iparosítást szeretne és azt, hogy az ipar GDP arányos hozzájárulása 20% felett legyen. Ehhez szükség van az energia-intenzív iparágak megtartására is, amire lépések várhatóak.

A CEEP² szakértője, Bogdan Janicki elmondta milyen hatásfokjavulást ért el az iparág, ezáltal a CO₂ kibocsátás jelentősen csökkent. Lengyelország 1 főre eső kibocsátása a német, a holland és sok más ország adata alatt van, nem beszélve az USA-ról. Ristori úr ezzel kapcsolatban a kommunikáció fontosságára hívta fel a figyelmet, mert szerinte a széles közönség előtt ezek a tények nem ismertek.

Az esemény összegzésekképpen a CEEP és az EURACOAL bemutatta és átadta Ristori főigazgató úrnak az általuk összeállított „Akcióterv a szénért a 21. században” c. dokumentumot.

A találkozó alkalmából külön beszéltem Janusz Luks úrral, a CEEP elnökével, aki szerint Magyarország a visegrádi országokkal ellentétben sajnos nem vesz részt a CEEP munkájában, szervezetükben már a Mátrai Erőmű – mint utolsó magyar résztvevő – tagsága is megszűnt. Véleménye szerint a magyar álláspont konfrontatív a hazai monopóliumok kialakításának hangsúlyozásával.

Lejegyezte Kalmár István

¹EURACOAL: European Association for Coal and Lignite = Európai Szén és Lignit Szövetség (az európai szénipar szövetsége)

²CEEP: Central European Energy Partners = Közép-európai Energetikai Partnerek (a CEEP 22 energiaipari, ill. energiaigényes vállalatot képvisel, melyek összlétszáma 300.000 fő, évi összes termelési értéke több mint 42 Mrd EUR)

Akcióterv a szénért a 21. században

Az Európai Parlamentben tartott 23. Európai Szén Kerekasztal Találkozó alkalmából az Európai Szén és Lignit Szövetség és a Közép-európai Energetikai Partnerek felhívják az Európai Bizottságot, a széniparral közösen dolgozzanak ki egy „Szén akciótervet” az alábbi okokból:

- A szén az európai integráció fontos sarokpontja volt – az unió 1952-ben a Szén- és Acélközösséggel kezdődött. A szénnek nem csak dicsőséges múltja van, de dicsőséges jövője is lehet. Ma szénalapú az EU villamosenergia-termelésének több mint negyede: 27%-a. A szénben gazdag országokban ez az arány természetesen nagyobb: Lengyelország esetében 86%. Ilyen

különbségek a tagállamok között okozzák az energia kiegészíthetőség alapelvét az EU egyezményekben. Minden előrejelzés azt mutatja, hogy a szén a jövőben továbbra is fontos energiaforrás lesz. A Föld más területein a szén még fontosabb: a globális elektromos energia 42%-a szénalapú, és ez az arány növekszik. Sőt a szén helyettesíthetetlen alapanyag az acél-, a cement- és a műtrágyagyártásban is.

- A szén bőséges, megfizethető és hozzáférhető: Az EU-ban az energetikai nyersanyagkészleteink 88%-a a talpuk alatt, széntelepekben fekszik, és a szén elérhető a jól működő nemzetközi piacon azonos áron az egész világon. 2012-ben 548 Mrd eurót költöttünk foszszilis-energia importra – a GDP 4,25%-át, szemben a 2002. évi 1,5%-kal (Eurostat DS-018995, 15.01.14.). Ennek az összegnek 96%-át tette ki a piac néhány uralkodó szereplőjétől származó olaj- és gázimport. Ahelyett, hogy ezen összeget kiengedjük az EU-ból, maximálni kellene a belföldi, versenyképes szénvagyon kihasználását. A rendelkezésre álló európai szénkészletek messze meghaladják a Közel-kelet olaj- és gázkészleteit, és nincs geopolitikai kockázatuk.
- A szén versenyképes energiát biztosít: a szén tüzelőanyagok közti versenye nélkül az ipari, kereskedelmi és lakossági felhasználóknak egyre növekvő energiaárakkal kellene szembenézniük. Az EU-ba exportálók mértéktelenül emelhetnék és emelnék az áraikat a szén versenye nélkül. És a versenyképességről szólva – számos nemzetközi versenytársunk alacsonyabb energiaárakat élvez, ami alapvető versenyelőnyt jelent számukra.
- A szén támogatja a megbízható, biztonságos energiaellátást 24 órán és 7 napon át: a megújulóknak periodicitása miatt a szén még sok évtizedig szükséges a folyamatos ellátásbiztonság érdekében. Egy sötét, szélcsendes éjszakán csak a hagyományos erőművek – szén, gáz és nukleáris – biztosítanak energiát. 100%-os tartalék kell a nap- és szélerőművekhez, melyek hasznos másodlagos energiaforrások, de nem biztos energiaellátói a modern életnek.
- A szén Európában az elmúlt évtizedekben sokkal tisztábbá vált: a szilárd és gáz emissziók drámaian csökkentek az ambiciózus európai levegőtisztasági törekvések és előírások eredményeképp. Ebben a tekintetben Európa az élvonalban van, és az új széntekológiák, a legjobb technológia (BAT) használata hozzájárul a további javuláshoz.
- A legújabb szén-erőművek nagyon jó hatásfokúak, és majdnem olyan rugalmasak, mint a gáz-erőművek, továbbá füstgázkezelő berendezésekkel vannak felszerelve, amik gyakorlatilag teljesen megszüntetik a por, a kén és az NO_x kibocsátást. A CO₂ kibocsátás 30%-kal kisebb és 40%-kal is kisebb lehet, mint a régi erőműveké, amik helyett épülnek – és a tiszta technológia folyamatosan fejlődik. Az ezen előnyökhöz szükséges beruházások néhány tagországban megtörténnek, de nem mindenütt, mivel a bankok ésszerűtlenül szigorítják kölcsönzési szabályaikat, még azon beruházások számára is, melyek lényegesen csökkentik a

CO₂ kibocsátást. A szénfelhasználás nem Európában, hanem Ázsiában okoz szennyezést, amit gyakran a kis felhasználók adnak, mint a szegényebb lakók, ill. üzemek. Ezeket bátorítani kell a füstmentes szilárd tüzelőanyagok használatára, vagy biztosítani kell számukra a modern távfűtést.

- A szén kvalifikált munkahelyeket nyújt és értéket termel: a szénipar nagy és érett, több mint negyedmillió embernek biztosít jól fizetett állást az EU-ban, és további sokaknak a berendezések, anyagok és szolgáltatások beszállítóinál.

A fentiek ellenére a szén helyzetét Európában rontja a túlzottan ambiciózus klímapolitika. A globális klímajavítás komoly méretekben megköveteli valamennyi alacsony kibocsátású technológia csatarendbe állítását. A meglévő szén-erőművek modernizálása és felújítása a praktikus és kifizetődő első lépés, ami nagyon gyorsan CO₂ kibocsátás csökkenést hozna egész Európában állami támogatás nélkül. Ezen túl Európában van jó néhány a világ legfejlettebb erőművi berendezés-gyártó cégei közül, melyek holnapra még hatékonyabb tisztaszen technológiákat fejleszthetnek ki. Sajnos az EU elmaradt a CO₂ megkötési és tárolási programjaival, melyek egyre szükségesebbek lesznek a következő évtizedekben. Mindezeket szükséges sürgősen figyelembe venni egy keretprogramban, mely meghatározná a szén értékét Európa energia-mixében. Javasolt egy „Szén akcióterv” készítése az Európai Bizottság és az ipar információi alapján, ami megmutatná, hogyan nyújt a szén biztonságos, fenntartható és megfizethető energiát az EU-ban. Járható utat mutatna az iparnak és ellensúlyozná azokat az idealista megoldásokat, amik Európa „ipartalanításához”, gazdasági gyengeségéhez és a világban betöltött szerepének jelentéktelenné válásához vezetnek. Sok forog kockán az energia vitában, és egy akcióterv ráirányítaná a figyelmet a praktikus lépésekre, miáltal az EU jobb életminőséget biztosíthat mind saját, mind a fejlődő országok – mint Kína és India – polgárainak.

2014. március 19.

www.ceep.be

USA és EU CO₂ kibocsátás

A Transatlanti Kereskedelmi és Beruházási Partnerség kapcsán a CEEP arra hívta fel a figyelmet, hogy az USA CO₂ kibocsátása több mint duplája az EU-énak:

USA: 17 t/fő/év; EU: 7,5 t/fő/év.

Emellett az energiaköltség az USA-ban kb. a fele, így számos iparág versenyhátrányt szenved. Több acélgyártó már meg is szüntette európai termelését.

www.ceep.be

K. I.

Svájc döntött: az atomerőműveket 2034-ig bezárják

A svájci törvényhozók ez év augusztusában hagyták jóvá azt a korábbi tervet, hogy 2034-ig az országban működő atomerőműveket be kell zárni. Ez összefügg a közelgő választásokkal, ugyanis a közvélemény egyre kevésbé elfogadhatónak tartja az atomerőműveket. Jelenleg az országban öt atomerőmű működik.

Huffington Post/8 August 2013

Dr. Horn János